

Odbor za primijenjenu genomiku
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Primjena genomike u Hrvatskoj, upitnik

(Molimo da odgovore napišete običnim tiskom u nastavku upita, izostavite pitanja koja se ne odnose na Vaše djelovanje, te da odgovor pošaljete zaključno do utorka, 02. travnja 2013.)

1. *Ime i prezime, akademski naslov, funkcija, ustanova, adresa, e-mail adresa*

Silva Katušić Hećimović, dr.sc., viši znanstveni suradnik, voditelj Laboratorija za molekularnu neurofarmakologiju, Zavod za molekularnu medicinu, Institut Ruđer Bošković, Bijenicka 54, Zagreb, silva.hecimovic@irb.hr

2. *Uža znanstvena problematika kojom se bavite (10 rečenica)*

Primarna aktivnost moje grupe vezana je uz istraživanje molekularnog mehanizma nastanka Alzheimerove bolesti te istraživanje lipidnih biomarkera ove bolesti. Paralelno radimo i genetska ispitivanja nekih nasljednih oboljenja s ciljem potvrde dijagnoze. Primjenom metoda molekularne i stanične biologije istražujemo na koji način promijenjen metabolizam kolesterola doprinosi nastanku Alzheimerove bolesti, tj. povećanju razine peptida amiloid-beta koji se smatra glavnim uzročnikom bolesti. Ova istraživanja su bazirana na *in vitro* staničnim modelima i na *in vivo* mišjim modelima bolesti. Primjenom metode masene spektrometrije istražujemo promjene lipidnih vrsta u likvoru osoba s Alzheimerovom bolesti. Pretpostavljamo da promijenjen metabolizam lipida (posebno kolesterola) predstavlja okidač patoloških procesa koji dovode do nastanka Alzheimerove bolesti.

3. *Navedite 10 vaših najznačajnijih radova*

1. Malnar M, **Hecimovic S**, Mattsson N, Zetterberg H. (2014) Bidirectional links between Alzheimer's disease and Niemann-Pick type C disease. *NeurobiolDis*, doi: 10.1016/j.nbd.2014.05.033

2. Malnar M, Kosicek M, Lisica A, Posavec M, Krolo A, Njavro J, Omerbasic D, Tahirovic S, **Hecimovic S**. (2012) Cholesterol-depletion corrects APP and BACE1 mistrafficking in NPC1-deficient cells. *Biochimica et Biophysica Acta (BBA) – Molecular Basis of Disease* 1822:1270-83.

3. Kosicek M, Zetterberg H, Andreasen N, Peter-Katalinic J, **Hecimovic S**. (2012) Elevated cerebrospinal fluid sphingomyelin levels in prodromal Alzheimer's disease, *Neuroscience letters* 516:302-5.

4. Kosicek M, Kirsch S, Bene R, Trkanjec Z, Titlic M, Bindila L, Peter-Katalinic J, **Hecimovic S**. (2010) Nano-HPLC-MS analysis of phospholipids in cerebrospinal fluid of Alzheimer's disease patients-a pilot study. *Analytical and Bioanalytical Chemistry* 98: 2929-37.

5. Malnar M, Kosicek M, Mitterreiter S, Omerbasic D, Lichtenthaler SF, Goate A, **Hecimovic S**. (2010) Niemann Pick type C cells show cholesterol dependent decrease of APP expression at the cell surface its increased processing through the β -secretase pathway. *Biochimica et Biophysica Acta (BBA) – Molecular Basis of Disease* 1802: 682-91.

6. Kosicek M, Malnar M, Goate A, **Hecimovic S**. (2010) Cholesterol accumulation in Niemann Pick type C (NPC) model cells causes a shift in APP localization to lipid rafts. *Biochemical and Biophysical Research Communications* 393: 404-9.

7. Song H, **Hecimovic S**, Goate A, Hsu FF, et al. (2004) Characterization of N-terminal processing of group VIA phospholipase A2 and of potential cleavage sites of amyloid precursor protein constructs by automated identification of signature peptides in LC/MS/MS analyses of proteolytic digests. *Journal of The American Society for Mass Spectrometry* 15:1780-93.

8. **Hecimovic S**, Wang J, Martinez M, Goate A (2004) Mutations in APP have independent effects on A β and CTF γ generation. *Neurobiology of Disease* 17: 205-218.

IF: 5.121

9. Cam JA, Zerbinatti CV, Knisely JM, **Hecimovic S**, Yonghe L, Bu G (2004) The LDL receptor-related protein 1B retains APP at the cell surface and reduces amyloid- β peptide production.

Journal of Biological Chemistry 279: 29639-46.

10. Wang J, Brunkan AL, **Hecimovic S**, Walker E, Goate A (2004) Conserved "PAL" sequence in presenilins is essential for γ -secretase activity, but not required for formation or stabilization of γ -secretase complex. *Neurobiology of Disease* 15: 654-666.

11. Schroeter EH, Ilagan MXG, Brunkan AL, **Hecimovic S**, Li Y-M, Xu M, Lewis HD, Saxena MT, De Strooper B, Coonrod A, Tomita T, Iwatsubo T, Moore CL, Shearman M, Goate A, Wolfe MS, Kopan R (2003) A presenilin dimer at the core of the gamma-secretase enzyme: insights from parallel analysis of Notch 1 and APP proteolysis. *Proceedings of the National Academy of Sciences U S A* 100: 13075-80.

4. *Znanstveno-istraživalački projekti koje ste vodili ili u njima surađivali.*

MZOS (2007-2013)

Naslov: Mehanizam djelovanja kolesterola u nastanku Alzheimerove bolesti

Uloga: Voditelj

Bilateralni projekt DAAD (Njemačka) i MZOS (20012-2013)

Naslov: Molekularni mehanizam djelovanja kolesterola na metabolizam proteina APP i BACE1 - dva ključna proteina Alzheimerove bolesti

Uloga: Voditelj

Bilateralni projekt: DAAD (Njemačka) i Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa (Republika Hrvatska) (2010-2011)

Naslov: Alzheimerova bolest – uloga kolesterola na procesiranje i lokalizaciju obitelji proteina APP

Uloga: Voditelj

Bilateralni projekt: DAAD (Njemačka) i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (Republika Hrvatska) (2007-2008)

Naslov: Mjesta djelovanja enzima γ -sekretaze u stanicima

Uloga: Voditelj

Bilateralni projekt SAD i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa (Republika Hrvatska) (2006-2009)

Naslov: Uloga kolesterola u Alzheimerovoj bolesti

Uloga: Voditelj

NIH -Fogarty International Research Collaboration Award - SAD (2005-2008)

Naslov: The role of cholesterol in Alzheimer's disease

Uloga: Suradnik

Daniel Weinstock Research Fund for Alzheimer's Disease (2003-2004)

Naslov: Molecular characterization of the S3-like cleavage of APP

Uloga: Suradnik

McDonnell fellowship (2002-2003)

Alzheimer's Disease Research Center – McDonnell Fund

Naslov: The role of the S3-like cleavage of APP in familial Alzheimer's disease

Uloga: Suradnik

The John Douglas French Alzheimer's Foundation (2002-2004)

Naslov: Molecular characterization of the sites of γ -secretase cleavage

Uloga: Voditelj

Fulbright stipendija (2001-2002)

Vlada SAD

Naslov: Molecular mechanism of Alzheimer's disease - the role of presenilin 1

Uloga: Voditelj

5. Znanstveno-istraživački projekt koji vodite ili u njemu surađujete.

Swiss National Science Foundation - SCOPES: Joint Research Project (2014-2016)

Naslov: The molecular links between cholesterol homeostasis, membrane trafficking and Alzheimer's disease

Uloga: Voditelj

FP7-PEOPLE-2013-IEF (Marie Curie) (2014-2016)

Naslov: Presenilin 2 - a protector against Alzheimer's disease

Uloga: Koordinator / Mentor

Unity Through Knowledge Fund (2013-2015)

Naslov: Lysosomal dysfunction as a common mechanism of neurodegenerative diseases

Uloga: Voditelj

6. Međunarodna suradnja.

Alison Goate, director Hope Center, Washington University School of Medicine, St. Louis, SAD

Christian Haass, director German Center for Neurodegenerative Diseases, Minhen, Njemačka

Stefan Lichtenthaler, Group leader, German Center for Neurodegenerative Diseases, Minhen, Njemačka

Jochen Walter, Group leader, Department of Neurology, University of Bonn, Njemačka

Christine von Arnim, Group leader, Department of Neurology, University of Ulm, Njemačka

Henrik Zetterberg, Institute of Neuroscience and Physiology, Department of Psychiatry and Neurochemistry, the Sahlgrenska Academy at University of Gothenburg, Mölndal, Sweden.

Niklas Mattsson, Institute of Neuroscience and Physiology, Department of Psychiatry and Neurochemistry, the Sahlgrenska Academy at University of Gothenburg, Mölndal, Švedska.

Jasna Peter-Katalinić, Insitute of Medical Physics and Biophysics, University of Munster, Njemačka

7. Najvažnija oprema Vašeg laboratorija
Fluorimetar i luminometar

9. Oprema koju bi valjalo nabaviti

- na razini Vašeg laboratorija – table-top ultracentrifuga
- na razini Vaše ustanova – FACS (stanični sorter), fluorescent microscope for live cell imaging, oprema za Radiochemistry laboratory, animal facility
- centralno na razini države time da bude na raspolaganje uz razumne uvijete – maseni spektrometar za bioimaging

10. Vaše mišljenje o izobrazbi iz genomike u Vašem području, sadašnje stanje i kako unaprijediti:

- *dodiplomska* – nedovoljno zastupljena kao kolegij na fakultetima iz područja prirodnih i biomedicinskih znanosti, neophodna praktična primjena tj. vježbe
- *poslijediplomska doktorska* – izuzetno loše i nedovoljno zastupljena
- *poslijediplomska specijalistička* – rijetko ili nikako zastupljena

Hrvatska zbog nedovoljnog ulaganja u znanost nema dovoljan broj stručnjaka iz ovog područja. Uz neophodnu edukaciju u vidu postdokorskog usavršavanja i nabavljanje opreme neophodno je uvesti kolegije na gore spomenutim fakultetima koji bi uz teorijsku nastavu imali adekvatno zastupljen praktični dio nastave tj. vježbe. Suradnja s vodećim stručnjacima u inozemstvu iz ovog područja je također ključna za lakši i brži transfer znanja.

11. Sažeto prikazite primjenu genomike u Vašem području u nas i usporedite sa svijetom.

U području biomedicine i zdravlja genomika je vrlo slabo zastupljena, ponajviše zbog nedostatka znanja i financijskih sredstava. Za razliku od nas, u ostalim razvijenim zemaljama genomika predstavlja važan dio suradnje između kliničara i znanstvenika.

12. Da li su u nas zadovoljavajući etički i pravni vidovi primjene genomike? Sažeto prikazite u Vašem području i navedite prijedloge.

Što se tiče etičkog aspekta mislim da da, nisam dovoljno upućena u pravne okvire.

13. Da li je u nas dovoljno razvijena informatička potpora primjeni genomike? Što predlažete?

Nije. Predlažem dodatno ulaganje u edukaciju (dodiplomsku i poslijediplomsku) iz područja bioinformatike.

14. Da li su Vam dostupne sve genomičke baze podataka, ako nisu što predlažete da se poduzme.

15. Kako unaprijediti suradnju u genomici u nas (primjerice ustroj genomičke informacijske mreže)?

Prijedlog za ustroj genomičke informacijske mreže je dobar i bilo bi ga dobro translirati i na druga područja.

16. Dopunite upitnik prema Vašem nahođenju!